

DECIZIE

14 decembrie 2016

municipiul Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, – Svetlana Filincova,
Judecători – Sveatoslav Moldovan, Iurie Bejenaru,
Dumitru Mardari, Maria Ghervas,

examinînd recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat,
în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată în ordinea
contenciosului administrativ depusă de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”
împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, privind contestarea actului
administrativ,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, prin care a fost
admisă cererea de apel declarată ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”,

c o n s t a t ă :

La 19 octombrie 2012 ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a depus cerere de
chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, solicitînd
anularea deciziei nr.276 din 20 august 2012.

În motivarea cererii a indicat că în perioada 16 iulie 2012 – 30 iulie 2012, de
către inspectorul fiscal principal de stat al Direcției Marilor Contribuabili a
Inspectoratului Fiscal Principal de Stat a fost efectuat controlul fiscal tematic
privind corectitudinea calculării defalcărilor în bugetul de stat a unei părți din
profitul net pentru perioada 01 ianuarie 2011 – 31 decembrie 2011 de către ÎS
Compania Aeriană „Air Moldova”, în rezultatul căruia, la 30 iulie 2012 a fost
întocmit actul de control nr.3-512682, iar la 20 august 2012 a fost emisă decizia
nr.276, prin care s-a decis: a calcula și a încasa la buget: 4 854 973 lei - defalcări în
bugetul de stat a unei părți din profitul net diminuat, care urmează a fi transferat la
contul 12103010110; conform prevederilor art.228 (2) al Codului fiscal: 101 517
lei, penalitate conform prevederilor art. 3 din Hotărîrea Guvernului nr.110 din
23.02.2011 „Cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al
întreprinderilor de stat și al societăților pe acțiuni cu cota de participare a statului”
pentru neachitarea în termen a defalcărilor în bugetul de stat a unei părți din
profitul net pentru a.2011.

Ulterior, la 18 septembrie 2012 asupra deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.276 din 20 august 2012 a fost depusă contestație, solicitându-se anularea integrală a deciziei menționate, însă, răspuns la contestarea precizată, în termenii stabiliți de lege, nu a primit.

A mai indicat că decizia nr.276 din 20 august 2012 este neîntemeiată și ilegală din motive că ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” este o întreprindere de stat, activitatea căreia este reglementată de Legea nr. 146-XIII din 16.06.1994 cu privire la întreprinderile de stat.

Conform art.7 alin.8 lit.(i) și art.13 alin.5 din Legea cu privire la întreprinderile de stat, profitul net se repartizează prin decizia Consiliul de administrație al întreprinderii la propunerea Administratorului întreprinderii. Așa dar, repartizarea profitului net al întreprinderii, este în competența exclusivă a Consiliului de administrație al întreprinderii.

În același timp, art.13 alin.2 din legea cu privire la întreprinderile de stat enumeră scopurile în care poate fi utilizat profitul net al întreprinderii, iar alin. 4 din articolul menționat mărginește scopurile prevăzute de alin.2 în cazul când valoarea activelor nete, conform ultimul bilanț al întreprinderii, este mai mică decât capitalul social al întreprinderii. Potrivit ultimului bilanț al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, valoarea activelor nete este mai mică decât capitalul social al întreprinderii, întru confirmare acestei afirmații fac uz de următoarele. Mărimea activelor nete al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a fost determinată în baza bilanțului contabil al întreprinderii în modul următor. În componența activelor ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” pentru determinarea valorii activelor nete au fost incluse: Cap. 1. Active pe termen lung; Cap. 2. Active curente. La calcularea valorii activelor nete ale ÎS CA „Air Moldova” din valoarea totală a activelor au fost excluse următoarele pasive: Cap. 4. Datorii pe termen lung; Cap. 5. Datorii pe termen scurt. Ca urmare: „Total general-activ” - „Total capitolul 4” - „Total capitolul 5” - Active nete 975608744 lei - 290031511 lei - 366249367 lei - 319 327 866 lei. În așa mod, mărimea activelor nete al ÎS CA „Air Moldova” calculate în baza bilanțului contabil constituie 319 327 866 (trei sute nouăsprezece milioane trei sute douăzeci și șapte mii opt sute șizeci și șase) lei. În același timp, potrivit Statutului ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” și datelor din Registrul de Stat ai persoanelor juridice, capitalul social al ÎS CA „Air Moldova” este în mărime de 718776209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei.

Ținând cont de circumstanțele menționate, în conformitate cu actele legislative și normative precizate, la propunerea Administratorului întreprinderii, Consiliul de administrație al ÎS CA „Air Moldova” a decis ca profitul net în valoare de 9709946 lei obținut pentru anul de activitate 2011, să fie orientat pentru „dezvoltarea producției”. Așa dar, repartizarea profitului net al ÎS CA „Air Moldova”, realizat în

anul 2011, a fost repartizat în strictă conformitate cu prevederile Legii cu privire la întreprinderile de stat.

Prin hotărârea Judecătorei sectorului Rîșcani municipiul Chișinău din 01 decembrie 2014 a fost respinsă integral cererea de chemare în judecată depusă de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat.

Întru motivarea soluției, instanța de fond a reținut că, valoarea reală a aporturilor fondatorului constituie suma de 149 836 241 (una sută patruzeci și nouă milioane opt sute treizeci și șase mii două sute patruzeci și unu) lei, iar contribuabilul nu cade sub incidența prevederilor p.1 alin.(5) din Hotărârea Guvernului nr.110 din 04.03.2011, deoarece valoarea activelor nete stabilite în urma controlului este mai mare decât capitalul social și respectiv, a avut obligația de a calcula și achita defalcările în bugetul de stat a unei părți din profitul net pentru anul 2011.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016 a fost admis apelul declarat de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, s-a casat integral hotărârea Judecătorei sectorului Rîșcani municipiul Chișinău din 01 decembrie 2014 și a fost emisă o nouă hotărâre, prin care a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”. A fost anulată decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.276 din 20 august 2012.

Întru motivarea soluției, instanța de apel a reținut că, reieșind din datele din registrul de stat al persoanelor juridice și a datelor din bilanțul întreprinderii, reflectate în contul 311 „capitalul statutar”, mărimea capitalului social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” constituie 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei, iar raportând mărimea activelor nete la mărimea capitalului social se constată că valoarea activelor nete ale întreprinderii este mai mică, iar potrivit art.13 alin.(4) din Legea cu privire la întreprinderea de stat, profitul net realizat pentru anul de activitate 2011 putea fi repartizat doar pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți.

La 23 iunie 2016 Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei recurate și menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului a indicat că decizia recurată este nefondată și emisă cu încălcarea prevederilor legale, nefiind elucidate obiectiv și complet circumstanțele cauzei.

Sușține recurentul că legislația instituie obligația întreprinderilor de stat, pusă pe seama consiliilor de administrație, de a calcula și defalca la bugetul de stat o parte din profitul net obținut, în mărime nu mai mică de 50% din valoarea totală a acestuia. Intimatul, pentru perioada de activitate 2011, a obținut profit net în valoare de 9 709 946 (nouă milioane șapte sute nouă mii nouă sute patruzeci și

șase) lei, iar conform bilanțului contabil la situația din 31 decembrie 2011, din capitalul social declarat al întreprinderii – 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei valoarea de facto a aporturilor fondatorului constituie suma de 149 836 241 (una sută patruzeci și nouă milioane opt sute treizeci și șase mii două sute patruzeci și unu) lei. Acest aspect nu a fost luat în considerație de către instanța de apel la determinarea valorii capitalului social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”.

La 10 august 2016 ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a depus referință la recursul Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, solicitând declararea recursului ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea Completului Colegiului Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2016, recursul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat a fost declarat admisibil.

La 13 decembrie 2016 ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a depus referință la recursul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, solicitând respingerea recursului și menținerea hotărârii instanței de fond.

Sușține intimatul că profitul net al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” pentru anul 2011 constituie suma de 7 274 636 lei și că prin decizia nr.276 din 20 august 2012 în mod eronat și ilegal s-a calculat proporția de 50% din valoarea totală a profitului net obținut.

Studiind materialele dosarului, prin prisma argumentelor invocate în cererea de recurs și referință, raportate la prevederile Legii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Inspectoratul Fiscal Principal de Stat ca fiind întemeiat și care necesită a fi admis, din considerentele ce urmează.

În speță, ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a inițiat acțiunea în cauză în ordinea contenciosului administrativ, în vedere anulării deciziei nr.276 din 20 august 2012, prin care s-a stabilit că ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a încălcat prevederile art.1 alin.(4) al Hotărârii Guvernului RM nr.110 din 23.02.2011 „cu privire la unele aspecte ce țin de repartizarea profitului net anual al societăților pe acțiuni cu cotă de participare a statului și al întreprinderilor de stat”, prin diminuarea defalcărilor în bugetul de stat a unei părți din profitul net pentru anul 2011, în sumă de 4 854 973 (patru milioane opt sute cincizeci și patru mii nouă sute șaptezeci și trei) lei (9 709 946 lei x 50%), fiind decisă calcularea și încasarea la buget a 4 854 973 lei - defalcări în bugetul de stat a unei părți din profitul net diminuat, care urmează a fi transferat la contul 12103010110 și 101 517 lei penalitate (f.d.18-19).

Conform art.1 alin.(4) al Hotărârii Guvernului RM nr.110 din 23.02.2011, ministerele și alte autorități administrative centrale vor asigura, prin intermediul consiliilor de administrație ale întreprinderilor de stat, pînă la data de 30 aprilie a

anului următor celui gestionar, adoptarea deciziilor cu privire la defalcarea în bugetul de stat a unei părți din profitul net obținut în proporție nu mai mică de 50 la sută din valoarea totală a acestuia, iar pentru întreprinderile de stat incluse în Lista bunurilor nepasibile de privatizare – nu mai mică de 25 la sută.

Conform prevederilor art.(3) al Hotărârii Guvernului RM nr.110 din 23.02.2011 (în vigoare la data emiterii deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.276 din 20 august 2012), întreprinderile de stat vor transfera în bugetul de stat, până la 30 iunie inclusiv a anului imediat următor anului de gestiune, partea din profitul net stabilită de consiliul de administrație al întreprinderii de stat respective. În același termen, întreprinderile vor prezenta inspectoratelor fiscale de stat teritoriale darea de seamă privind calculul defalcării din profitul net al acestora. În caz de neonorare în termen a obligațiilor aferente profitului net, Serviciul Fiscal de Stat va aplica majorarea de întârziere, conform legislației în vigoare.

Conform prevederilor art.13 alin.(4) din Legea cu privire la întreprinderea de stat nr. 146-XIII din 16.06.94 (în vigoare la data emiterii deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.276 din 20 august 2012), profitul net se va repartiza doar pentru acoperirea pierderilor anilor precedenți, pentru formarea capitalului de rezervă și formarea rezervei pentru dezvoltarea producției în cazul în care valoarea activelor nete, conform ultimului bilanț al întreprinderii, este mai mică decât capitalul social al întreprinderii sau va deveni mai mică în urma repartizării lui în alte scopuri.

Materialele dosarului atestă cu certitudine faptul că ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” pentru perioada de activitate – anul 2011 a obținut profit net în valoare de 9 709 946 (nouă milioane șapte sute nouă mii nouă sute patruzeci și șase) lei, iar prin procesul-verbal nr.02 din 29 iunie 2012 al ședinței consiliului de administrație a ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” s-a hotărât ca acest profit să fie orientat pentru „dezvoltarea producției”, din motiv că valoarea activelor nete este mai mică decât capitalul social al întreprinderii, circumstanța dată fiind susținută de către intimat în cursul examinării pricinii.

Reieșind din specificul litigiului în cauză, Colegiul notează că justa soluționare a pricinii urma a fi precedată de elucidarea completă și corectă a aspectului ce ține de raportul dintre valoarea activelor nete și capitalul social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, ori obiecțiile invocate de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” asupra actului administrativ emis de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat vizează în esență incorectitudinea calculării acestui raport și aplicarea eronată a prevederilor art.1 alin.(4) din Hotărârea Guvernului nr.110 din 23.02.2011.

Analizând decizia instanței de apel, Colegiul remarcă că la acest capitol instanța de judecată ierarhic inferioară a eșuat, nefiind elucidate complet circumstanțelor de fapt ale pricinii, iar aplicarea eronată a normele de drept a dictat adoptarea unei

decizii neîntemeiate și în mod eronat a fost anulată decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr.276 din 20 august 2012.

În susținerea concluziei date, Colegiul reține că, în conformitate cu art.26 alin.(1) din Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10.02.2000 Actul administrativ contestat poate fi anulat, în tot sau în parte, în cazul în care: a) este ilegal în fond ca fiind emis contrar prevederilor legii; b) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea competenței; c) este ilegal ca fiind emis cu încălcarea procedurii stabilite.

Astfel, deși instanța de apel a decis anularea actului administrativ, Colegiul notează că în speță nu se regăsesc temeiuri pentru care, prin prisma normei de drept citate supra, acesta să fie anulat, ori aprecierile instanței de apel vin în contradicție cu circumstanțele cauzei.

Se cere a fi precizat că decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat a fost emisă în rezultatul controlului fiscal tematic privind corectitudinea calculării defalcărilor în bugetul de stat a unei părți din profitul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” doar pentru perioada 01.01.2011 – 31.12.2011.

În acest sens a fost stabilit cu certitudine că profitul net al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” pentru perioada 01.01.2011 – 31.12.2011 a constituit suma de 9 709 946 (nouă milioane șapte sute nouă mii nouă sute patruzeci și șase) lei, fapt susținut de ambele părți în cursul examinării pricinii.

La fel, materialele dosarului atestă că, la momentul efectuării contorului, valoarea activelor nete ale ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” constituie suma de 319 327 866 (trei sute nouăsprezece milioane trei sute douăzeci și șapte mii opt sute șizeci și șase) lei, fapt susținut de ambele părți în cursul examinării pricinii.

Respectiv, aplicabilitatea prevederilor art.1 alin.(5) din Hotărârea Guvernului nr.110 din 04.03.2011 urma a fi constatată ca urmare a determinării raportului dintre valoarea activelor nete – 319 327 866 (trei sute nouăsprezece milioane trei sute douăzeci și șapte mii opt sute șizeci și șase) lei și capitalul social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, care se pretinde a fi 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șizeci și șase mii două sute nouă) lei.

Colegiul atestă că instanța de apel în mod eronat a apreciat capitalul social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” ca fiind, la data efectuării controlului/adoptării deciziei contestate, în sumă de 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șizeci și șase mii două sute nouă) lei, în condițiile în care la situația din 31 decembrie 2011, fondatorul – Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor Republicii Moldova nu a făcut aportul declarat, valoarea reală a aportului constituind suma de 149 836 241 (una sută patruzeci și nouă milioane opt sute treizeci și șase mii două sute patruzeci și unu) lei din 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șizeci și șase mii două sute nouă) lei. Acest fapt

se confirmă prin bilanțul contabil întocmit de însuși intimatul ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” (f.d.9-12).

În acest sens, Colegiul reține ca fiind întemeiate criticile invocate de recurent privind determinarea eronată de către instanța de apel a capitalului social al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”, ori situația în speță, raportată la normele de drept material, evidențiază obligația intimatului de a calcula și achita defalcările în bugetul de stat a unei părți din profitul net pentru anul 2011, din motiv că valoarea activelor nete 319 327 866 (trei sute nouăsprezece milioane trei sute douăzeci și șapte mii opt sute șaiszeci și șase) lei este mai mare decât capitalul social de facto al ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” – 149 836 241 (una sută patruzeci și nouă milioane opt sute treizeci și șase mii două sute patruzeci și unu) lei. Această concluzie se confirmă prin însuși hotărârea consiliului de administrație a ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” de a majora capitalul social al întreprinderii prin includerea în capitalul social a aeronavei de model Embraer ERJ 190-100 LR, cu nr. de serie 19000325, în valoare de 420 477 807,94 (patru sute douăzeci milioane patru sute șaptezeci și șapte mii opt sute șapte) lei și de a stabili capitalul social la suma de 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei, ori în situația în care se pretinde că capitalul social al întreprinderii deja constituia suma de 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei, pe cale de consecință, majorarea acestuia cu includerea unui bun în valoare de 420 477 807,94 (patru sute douăzeci milioane patru sute șaptezeci și șapte mii opt sute șapte) lei în mod firesc ar implica depășirea esențială a sumei de 718 776 209 (șapte sute optsprezece milioane șapte sute șaptezeci și șase mii două sute nouă) lei, fapt care în speță nu a avut loc din motiv că capitalul social pretins nu era vărsat de fondator.

Prin urmare, Colegiul reține că decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat este legală și întemeiată, iar recurentul, în cursul examinării pricinii, și-a susținut poziția prin argumente plauzibile și probe pertinente, însă instanța de apel, în mod eronat și în lipsa temeiului de drept a decis anularea actului administrativ emis de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, motiv pentru care decizia instanței de apel urmează a fi casată, cu menținerea hotărârii instanței de fond, ca fiind legală și întemeiată, adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural.

Abordarea intimatului nu poate fi reținută întru respingerea recursului, în condițiile în care aplicabilitatea art.1 alin.(5) lit.) din Hotărârea Guvernului nr. 110 din 23.02.2011, care statuează că, ministerele și alte autorități administrative centrale nu vor promova decizii cu privire la plata dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat, în cazul în care valoarea activelor nete, conform ultimului bilanț al întreprinderii, este mai mică decât capitalul ei social sau va deveni mai mică în urma plății dividendelor/defalcărilor în bugetul de stat, nu se constată în speță din motiv că valoarea activelor nete este mai mare decât valoarea capitalului social.

Totodată, Colegiul notează că, deși intimatul insistă în referința prezentată instanței de recurs asupra faptului că prin decizia organului fiscal s-a reținut în mod eronat cuantumul profitului net obținut de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” pentru anul 2011 și prin urmare, în mod neîntemeiat a fost dedusă suma în cuantum de 50% din acest profit, acesta a evitat să evidențieze acest aspect în cursul examinării pricinii în fond și în apel, ori acțiunea în cauză a fost inițiată anume de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova”. Mai mult ca atât, în cursul examinării pricinii ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” a tratat aspectul ce ține de cuantumul profitului net obținut pentru anul 2011 într-un mod contrar celui susținut în referință, motiv pentru criticile invocate de intimatul nu pot fi reținute de instanța de recurs.

Conform art.445 alin.(1) lit.f) din Codul de Procedură Civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Reieșind din cele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu art.445 alin.(1) lit. f) Cod Procedură Civilă;

d e c i d e :

Se admite recursul declarat de Inspectoratul Fiscal Principal de Stat.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 07 aprilie 2016, în pricina civilă intentată la cererea de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ depusă de ÎS Compania Aeriană „Air Moldova” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat, privind contestarea actului administrativ și se menține hotărârea Judecătoriei sectorului Rîșcani municipiul Chișinău din 01 decembrie 2014.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecători –

Svetlana Filincova

Sveatoslav Moldovan

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas